

Teatteriarvio:

Sankari räppää räväkän pasifistimuotokuvan tyyllillä

Juhani Melanen

Jonni Panzar on lahjakas tamperelainen näytelmäkirjailija, joka uskaltaa puhalttaa liekkeihin Suomen kannalta ainutlaatuisia ja poikkeuksellisia ihmisyksilöjä, jotka ovat uskaltaneet ajatella omilla aivoillaan ja kulkea yleistä käsitystä vastavirtaan. Eräs heistä oli itseoppinut pasifisti Yrjö Kallinen. Hän on saanut Lahdessa nyt arvoisensa "nuorten" äänen kuuluviin sodan mielekkyyden monitasoisena puntarointina.

Ohjaaja Saana Lavaste on tunnettu siitä, että hänen mielestään taiteen tehtävä on nimenomaan kertoa vastavirrasta ja että laite-teattereiden virat saivat kestää korkeintaan viisi vuotta. Nyt hän antaa palaa ilmielikkällä ja piirtää upean kuvan Yrjö Kallisen uskottomasta elämän kohtalosta paletiin kaikilla väreillä taidokkaasti pureutuen hänen elämänsä kriisikohtiin ainutlaatuisen tehokkaasti.

Oivaltavat hahmot

Hän rakentaa "kvartettiaan" elinvoimaisen ja huikean näyttämöilolitus, jossa ei ole suvan-tokehtia eikä turhia taukoja. Hän aivan selvästi luottaa näyttelijöidensä tekemisiin eikä taitavana henkilöohjajana tarvitse mitään poppakonsteja näyttämökuvansa korostamaan. Erityisen taitavaa olivat ajoitukset, rytmitykset ja nyanssien hallinta. Hänen sankarinsa on moneen tasoon kurottuva ajattelijayksilön kartoitus ja samalla armeijäissä olevien nuorten pohdiskelu sodan tarkoituksista ja koko armeijan menon mielekkyydestä ja tarkoituksenmukaisuudesta. Näppärä työ!

Koko tätä esitystä tukee Jonna Kuittisen häikäisevä toimiva lavastus ja puvustus. Hänen "mobiliinsa" muuttuu ja elää koko ajan. Koloja ja koko Eeron tilaa käytetään monipuolisesti ja älykkäästi. Erityisen oivaltavaa oli nukkehahmojen käyttö räakymässä mielipiteitän milloin mistäkin suunnasta.

Pohdituttaa

Puvustus oli joskus hauskan yliampuva ja toisaalta taas tarkoituksellisen tarkka ajankuva. Hieno työ! Erinomaisesti onnistuvat myös valosuunnittelija Harri Peltonen ja äänisuunnittelija Tatu Virtamo. He korostavat oivasti näyttämökuvan monipuolisuutta ja koko tilan haltuunottoa ja terävöittäviä samalla koko Sankarin sanomaa.

Teosofi, buddisti, pasifisti ja osuustoimintamies Kallinen on samassa ruodussa kuin Jeesus, Einstein, Martin Luther King, Gandhi, Leo Tolstoi ja Mandela. He kuuntelivat omatuntonsa ääntä ja myös toimivat niin. Itse kaivon esiin esityksen jälkeänsi välittömästi pölyttäneen kirjani "Zen ja jousella ampumisen taito".

Pohdin myös kumpi oli todellinen sankari, koskaan asetta sodan aikana nostonan totaali-kieltäytyjä, pasifisti Arndt Pekurinen vai hänet teloituttanut Mannerheim-ristin ritari majuri Pentti Valkonen.

Saana Hyvärinen, Aleks Lavaste, Sirja Sauros ja Jari-Pekka Rautiainen näyttelevät kaupunginteatterin Sankari-näytelmässä.

Näyttelijäkvartetti heittäytyy

Vanha totuus on, että teatterissa ovat silti pääosissa näyttelijät, piti taas kerran paikansa, sillä siksi upeilla ja värikkäillä siveltimen vedoilla Sankarin muskettisoturit piirsivät eteemme ajan hengen ja Yrjö Kallisen horjumattomuuden ja ehdottomuuden eri poliittisissa Suomen vaiheissa.

Aleks Lavaste on uskottava Yrjö Kalli-

nen. Hän lataa meille sielunsa syvyydestä itselleen rehellisen ja ehdottoman pasifistin muotokuvan väkevän tunteikkaasti. Sielukas työ!

Sirja Sauros, Saana Hyvärinen ja Jari-Pekka Rautiainen antavat palaa monissa rooleissaan aidon estottomasti ja muuntautumis-kykyisinä. He pohtivat älykkäästi sotaa ja

armeijaa, mutta samalla hehkuttavat verrattoman taitavasti eri rooleissaan. Kaikki tekeminen vaikutti mietityltä ja vaivattomalta ja siksi myös katsomo palkitsi heidän tekemisensä näyttävästi. He kykenivät vaivattomasti siihen, mikä on näytelmän tendenssi.

Ja se on paljon se! Menkää ja tehkää samoin!

TARMO VALMELA